

НАШ ЈЕЗИК

Књига XLVI

Св. 1–2 (2015)

САДРЖАЈ

Чланци

Грамматика и лексика

- О 'конјунктиву' и 'трансјунктиву' (ЈЕЛЕНА Р. ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ) 1–16
- Типологија речника српског језика II (Лингвистички параметри) (ЂОРЂЕ Р. ОТАШЕВИЋ) 17–33
- Редупликација глаголског префикса *йо-* у српском језику (МИЛИЦА Љ. СТОЈАНОВИЋ) 35–50
- Студије српског језика у иностранству
- Преглед изучавања српског језика у Белорусији (МИКИТА В. СУПРУНЧУК, ЉУДМИЛА В. ЛЕОНОВА) 51–62

Прикази

- Толковен речник на македонскиот јазик (ДАРИНКА С. ГОРТАН ПРЕМК) 63–66
- Јасна Влајић Поповић, *Речийе речи: од земље до неба* (ДРАГАНА Ј. ЦВИЈОВИЋ) 67–70
- Марина Николић, *Категорија ситејена у српском језику: сложена реченица* (ВЕСНА Н. ЂОРЂЕВИЋ) 71–74
- Зборник радова са VI научног скупа младих филолога Србије *Савремена истражувања језика и књижевности VI/1* (МАРИЈАНА Р. БОГДАНОВИЋ) 75–79

Студије српског језика у иностранству

УДК 821.163.41.09+811.163.41](476)

МИКИТА В. СУПРУНЧУК
(Катедра за теоријску и словенску
лингвистику Белоруског државног
универзитета, Минск)*

Оригинални научни рад
Примљено 12. фебруара 2015. г.
Прихваћено 28. маја 2015. г.

ЉУДМИЛА В. ЛЕОНОВА
(Катедра за теоријску и словенску
лингвистику Белоруског државног
универзитета, Минск)

ПРЕГЛЕД ИЗУЧАВАЊА СРПСКОГ ЈЕЗИКА У БЕЛОРУСИЈИ

У раду је представљена историја проучавања српског језика у Белорусији, с освртом на развој филологије на високим школама. Српски језик се предавао на Белоруском државном универзитету у Минску од 20-их година XX века. Преглед доноси активности Катедре за теоријску и словенску лингвистику Универзитета у Минску као главног центра за предавање и проучавање српског језика у Белорусији. Посебна пажња посвећена је групи за српску филологију, установљеној 1997. године, сарадњи белоруских и српских филолога, раду професора и лектора.

Кључне речи: Катедра за теоријску и словенску лингвистику Белоруског државног универзитета, лекторат српског језика, славистика у Белорусији, србистика у Белорусији, српски језик.

Почетак белоруског високошколског образовања везан је за Универзитет у Вилњусу – Academia et Universitas Vlnensis Societatis Jesu, тј. Вилњуска академија и универзитет исусоваца. Прво основана 1570. године као колегијум, школа је 1579. добила статус академије

* ms@philology.by

(касније је имала назив Главна школа, па Универзитет). На почетку су је чинила два факултета: теолошки и филозофски. На другом су се проучавали логика, физика, метафизика, реторика, поезика, математика, географија, стари језици (иврит, грчки и латински) и нови језици. Филолошки предмети су, дакле, у белоруској високошколској настави били присутни од самог почетка.

Током неколико векова Универзитет у Вилњусу је био центар не само просвете и науке него и друштвеног живота. Многи студенти и професори учествовали су у ослободилачком антицарском устанку 1830–1831. године, а пошто је устанак угушен, цар Николај I је 1832. године затворио универзитет. Након пропасти устанка 1863–1864. године, из паланке Гори-Горки премештена је у Петроград и последња висока школа у Белорусији – земљораднички факултет. „После гушења устанака 1831. и 1867. године Белорусија је изгубила своју младу националну елиту, и крајем XIX века страном посматрачу могло се учинити да Белорусима неће бити суђено никад да се препоруде“ (Запрудски 2007). Високо образовање Белоруси су стицали у Петрограду, Москви, Варшави, Кракову, Кијеву, Прагу и другим градовима.

Крајем XIX и почетком XX века друштвени кругови у различитим белоруским градовима више пута су истицали потребу да се отвори висока школа. Ипак, „за стару царску владу белоруска земља је била само северо-западна Русија, чије се становништво мало разликовало од становништва Великорусије, али ова разлика није била довољна још за то да се белоруски народ сматра неком посебном етнографском групом“ (Пичета [1928] 1991: 9). Руско Министарство просвете и Државна дума одбијали су све молбе и захтеве за оснивање факултета или универзитета. Политичари су страховали од ширења образовања и занемаривали реалне потребе белоруских земаља.

Након пада царевине, 1918. године, четири учитељска факултета добила су статус високошколских установа. То су били учитељски факултети у Витепску (основан 1910), Минску (основан 1914), Могилјову (основан 1913) и Смоленску (основан 1912).

Једна од првих одлука владе независне Белорусије, 25. фебруара 1919. године, била је везана за просвету – да се отвори Белоруски државни универзитет (у даљем тексту – БДУ). Међутим, због пољске окупације одложило се његово отварање, али је 30. октобра 1921. године одржан свечани скуп у част почетка наставе. За првог ректора универзитета је био именован истакнути историчар-слависта професор В. Пичета¹.

¹ Владимир Иванович Пичета (1878–1947) дипломирао је на историјско-филолошком факултету Московског државног универзитета. Био је на

Отварању универзитета претходиле су бројне припреме, као што су разрада наставних планова, формирање наставног кадра, обезбеђење просторија и опреме. Колектив је морао да се бори се безброј тешкоћа. Не треба изгубити из вида чињеницу да су непосредно пре тога били окончани Први светски рат и грађански рат, а главни град, Минск, био је ослобођен само годину дана пре отварања универзитета – у јулу 1920. године (од фебруара 1918. до јануара 1919. окупирали су га немачки војници, а од августа 1919. до јула 1920. пољски). И поред таквих друштвено-историјских околности, ипак је 1. новембра 1921. године на три факултета БДУ – Радничком, Медицинском и Факултету друштвених наука – почела редовна настава за 1.390 студената. На свим факултетима школске 1921/1922. године радило је 14 редовних и ванредних професора, 49 лектора, 10 асистената и 5 лабораната. На Факултету друштвених наука отворена су четири одељења: педагошко, правно, економско и етнолошко-лингвистичко, на којем су студирали и белоруски филолози. Школске 1921/22. године на ово одељење уписало се 86 студената. Први декан био је проф. У. М. Игнатовскиј (1881–1931), министар просвете, аутор првих уџбеника из историје Белорусије².

Педагошки факултет БДУ прерастао је 1931. године у Виши педагошки универзитет (сада Белоруски државни педагошки универзитет „Максим Танк“), а Одељење књижевности и лингвистике трансформисано је у Факултет књижевности и језика нове високе школе. На БДУ се филологија вратила 1939: тада је отворен Филолошки факултет са два одељења: за белоруски језик и књижевност и за руски језик и књижевност. Изложба у част 20-годишњице овог универзитета била је отворена 21. јуна 1941. године, али је због трагичних дешавања била отказана: следећег дана фашистичка Немачка напала је Совјетски Савез и почео је Велики отаџбински рат. Настава на евакуисаном БДУ обновљена је октобра 1943. године. Предратни настав-

челу БДУ осам година (1921–1929) и значајно је допринео развоју не само универзитета него и високе школе и науке уопште у земљи. Објавио је око 500 радова из историје Белорусије, Бугарске, Пољске, Русије, Чехословачке и Југославије. Упркос својим великим заслугама, 1930. године научник је био без разлога оптужен за контрареволуционарну активност, ухапшен, а касније прогнан у Сибир, где се налазио до 1935. године. После изгнанства постепено се вратио научно-педагошкој делатности, али у Москви.

² Касније је Усевалад Макарович Игнатовскиј постао академик и први председник Академије наука Белорусије. Међутим, 1930. године био је у затвору као националиста, па је изгубио све дужности и функције у просветном и јавном животу и био подвргнут репресијама, те је извршио самоубиство.

но-научни и материјални капацитети БДУ углавном су ревитализовани око 1950. године.

Сада БДУ чине 17 факултета, где студира око 31.000 студената, међу којима је око 2.000 странаца. На 179 катедара запослено је 2.600 предавача, од којих је око 300 редовних и ванредних професора, а око 1.000 доцента. На Филолошком факултету БДУ данас има 17 катедара, на којима је запослено 20 редовних и ванредних професора и 120 кандидата наука, а уписано је преко 2.000 студената.

Претпоставља се да је систематско проучавање српског језика у Белорусији започело 1928. године. Тада је на БДУ предавао Ј. Волк-Леванович (1891–1943)³. Како каже у својим сећањима: „Пре ове године [?] предавао сам га с обзиром на историју белоруског језика, једино прошле године променио сам с обзиром на курс старословенског језика, елемената историје белоруског језика и дијалектологије уз претходно проучавање елемената опште лингвистике. А ове године морао сам да се прилагодим већ другом, јер је професор Н. Н. Дурново, који је државо курс из упоредне граматике словенских језика, желео да семинар буде помоћни за његов курс. Дакле, ове године бавили смо се: елементима опште лингвистике и старословенским језиком, а такође бугарским, српским, чешким и пољским језицима. На елементе опште лингвистике и старословенски језик је било потрошено наставно време првог семестра [...] а у другом семестру, сада, бавимо се словенским језицима. Пре тога је био проучен исти преглед (са читањем, записивањем и анализом одговарајућих текстова) – бугарског језика“ (цит. према Цихун 2012: 313–314).

Нови подстицај за предавање словенских језика дат је 1966. године, када је основана Катедра за општу и словенску лингвистику (од 1991. године Катедра за теоријску и словенску лингвистику). Те године за њеног управника у Минск је био позван доктор филолошких наука А. Е. Супрун⁴. Од овог доба почиње свестрано проучавање и

³ Јазеп (Иосиф Васиљевич) Волк-Леванович био је значајна особа у белорусистици. Стекао је темељно славистичко образовање на Петроградском универзитету, где је студирао код великана филологије Е. Карског, А. Шахматова, И. Бодуена де Куртенеа. Од 1924. до 1930. године предавао је на БДУ. Због политичких оптужби и хајке, научник је 1930. био принуђен да побегне у Саратов, а касније у Оренбург, где су га ипак пронашли полицијски органи. Био је ухапшен 1937. године и одведен у концентрациони логор, где је и погинуо.

⁴ Адам-Ростислав Јевгењевич Супрун био је истакнути лингвиста, слависта, организатор науке, доктор филолошких наука (1966), доктор педагошких наука (1982), редовни професор, заслужни научни радник Белоруси-

темељно предавање словенских језика у Белорусији. Катедра је, за готово пола века активности, постала прави центар за припрему висококвалификованих стручњака из области словенских језика. На Катедри су студирали студенти свих одељења факултета: белоруског, руског, словенског, касније – романско-германског и оријенталистике, а такође на десетине постдипломаца, докторанада и постдокторанада, укључујући и оне из иностранства. Катедра је објавила едицију уџбеника из словенских језика (бугарског, полапског, пољског, прасловенског, словенског, српског, старословенског и чешког). Широко су познати уџбеници *Увод у славистику* А. Е. Супруна (1989), *Ойшша линџисџика* (коауторство у редакцији А. Е. Супруна; ¹1983, ²1993–1995), *Теорија језика* (2004) и *Линџисџички загади* (2006) Б. Нормана, *Соџијална линџисџика* (1994), *Семиоџика* (2004) Н. Мечковске, *Семанџичко-синџаксичко конџирасџирање словенских џлајола* (2004) А. Руденке (и др.), *Пољски језик* (више издања) А. Кожинове и др. Катедра редовно, сваке друге године, организује конференцију у част проф. А. Супруна и скуп полониста.

Српски језик од 1967. године почела је да предаје В. М. Лумбина. Вера Михајловна Лумбина рођена је 1921. године у Србији у породици руских избеглица Александре и Михаила⁵. Почетком 1950-их

је. На дужности управника Катедре за теоријску и словенску лингвистику био је преко три деценије – од 1966. до 1999. године. „Научно стваралаштво А. Е. Супруна одликује тематска разноврсност истраживања, која су била у једнакој мери темељна и имала високиме доприносе у погледу научних закључака. Од краја 1960. година успешно је радио истовремено у неколико грана, као што су компаративна словенска лингвистика, типолошко проучавање граматике и лексике словенских језика, психолингвистика и лингводидактика. У лингвистици 1960. године А. Е. Супрун је био између утемељивача и пропагатора иноваторских идеја и метода науке – стохастичког (вероватноћа) схватања језика, лингвистичког моделирања, квантитативног и експерименталног приступа. Под руководством А. Е. Супруна састављени су асоцијативни речници белоруског, киргиског, летонског и украјинског језика; био је покретач и руководилац радова на састављању белоруског фреквенцијског речника“ (Мечковска 1999). Аутор је преко 600 научних радова, укључујући 40 књига и брошура. Био је ментор за израду преко 50 дисертација кандидата наука (PhD) и 8 доктора наука (хабилитација).

⁵ Михаил Лумбин је био директор сиротишта за дечаке у Рачи (Крагујевачкој). После Другог светског рата породица се преселила у Нови Сад. По завршетку гимназије Вера је уписала биолошки факултет у Београду. Била је принуђена да студије настави на Универзитету у Будимпешти. У Мађарску је побегла да избегне политичке репресије: прекид односа Југославије и Совјетског Савеза 1948. године трагично је утицао на судбину присталица Стаљина и његове политике у животу социјалистичких држава.

година Вера Лумбина се преселила у Совјетски Савез, а од 1963. живи у Минску. Од 1963. до краја 1980. година радила је у Одсеку за страну литературу библиотеке Академије наука Белорусије. Бавила се разменом књига: набављала, систематизовала, каталогизирала страна периодична издања, укључујући словенска. Године 1967. А. Е. Супрун запослио ју је као хонорарног лектора за српскохрватски језик (фактички као матерњег говорника). В. Лумбина је на факултету предавала до 1987. године само српскохрватски језик.

Према наставним плановима, српски (тада – српскохрватски) језик као изборни проучавали су студенти смера Белоруска филологија и Руска филологија једном недељно у току два семестра (такав курс постоји и до данас). После тога, заинтересовани студенти могли су да усавршавају своја знања на факултативном курсу. Управо у оквиру ових курсева с Југославијом и српским језиком упознали су се они који сада предају српски језик и књижевност – Људмила Леонова и Иван Чарота.

Уписивање студената на смер Словенски језици и књижевности почело је 1993. године. Тада је била отворена и Катедра за словенске књижевности, чији је управник био проф. др Иван Чарота, који предаје српску књижевност. У садашње време једном у три или четири године уписују се групе за бугарску, пољску, словачку, српску, украјинску и чешку филологију. До 2014. године основне студије (бакалауреат) трајале су 5 година, од 2014. трају 4 године.

У Белорусији је 2002. године дипломирала прва група филолога-србиста (11 студената). Друга група србиста је дипломирала 2006. године (13 студената), трећа 2010. године (17 студената), четврта 2014. године (5 студената). Сада српску филологију као главни предмет студира 16 студената.

Поред општеобразовних и општефилолошких дисциплина, студенти србистике проучавају специјалне курсеве као што су: савремени српски језик, историјска граматика српског језика, историја српског књижевног језика, теоријска граматика српског језика, стилистика српског језика, дијалектологија, увод у превођење, теорија и пракса превођења, контрастивна лингвистика, историја српске књижевности, историја словенских књижевности, историја Србије и др. На другој години обавезан је семинарски рад из науке о књижевности, на трећој из лингвистике, на четвртој дипломски рад на изабрану тему. На крају студија студенти полажу државне испите из српског језика, српске књижевности, белоруског (или руског) језика и белоруске (или руске) књижевности.

Поред српског као главног, неколико десетина студената од 2002. до 2012. године проучавали су српски као други страни језик у

оквиру скраћеног курса од пет семестара (4 двочаса недељно). И они су полагали државни испит из српског језика и добијали одговарајући сертификат.

У првим годинама постојања смера за српски језик и књижевност главни терет у држању предавања и вежби сносио је искусни педагог, виши лектор катедре за теоријску и словенску лингвистику Људмила Леонова. Студентима-србистима прве генерације (1997–2002) предавала је готове све дисциплине везане за српски језик. Од 2001. до 2007. године српски језик је држала кандидат филолошких наука Светлана Гољак⁶, а сада Људмила Леонова, Олга Марковцова и Микита Супрунчук.

Битну улогу у неговању србистике на БДУ одиграли су професори позвани из других земаља. На БДУ су редовно долазили лектори са универзитета из разних република бивше Југославије 70-их и 80-их година XX века. Посебно су се истакле високим квалитетом рада Споменка Брашић и Хелена Дугонић (Сарајево), Драгана Арсовски (Загреб), Гордана Драгин (Нови Сад).

Од 1997. године на снази је споразум о сарадњи БДУ и Универзитета у Београду. Настави српског језика допринели су лектори из матице Драгана Ратковић, Урош Латиновић и Маријана Папрић, који су у току једног или два семестра држали вежбе. У задњим годинама, нажалост, лектора из Србије нема, а то, наравно, отежава обуку студената-слависта, посебно изградњу њихових комуникативних вештина.

Велику помоћ у припреми србиста пружила је доктор филологије, сада професор на Универзитету у Бечу, Ана Кречмер. Она је више пута долазила у Минск, предавала дијалектологију, историјску граматику и историју српског књижевног језика. Истакнути руски србиста, доцент Московског државног универзитета „Ломоносов“ Владимир Гутков држао је изузетно садржајан курс из српске морфологије 2001. године.

Професор Универзитета у Београду, др Сања Ђоковић, држала је 2004. године вежбања из фонетике и акцентологије, а др Зорка Кашић 2006. године предавања и интензивне вежбе из фонетике. Реферате на конференцијама и семинарима поднели су професори Предраг Пипер, Јелица Стојановић и Бранко Тошовић.

Од великог је значаја за проширивање знања и усавршавање језичке компетенције боравак студената на курсу српског језика и културе Међународног славистичког центра (МСЦ) на Филолошком фа-

⁶ Аутори се захваљују колегиници Светлани Гољак за допуну информација о предавању српског језика.

култету Универзитета у Београду. Сваке године, од 1975, са неколико пауза, један представник факултета (обично студент србистике) позива се на овај семинар. Пре распада Југославије семинари МСЦ-а одржавани су у различитим републикама. По завршетку наставе учесници добијају потврде, као и разне врсте научних и књижевних публикација на српском језику. Белоруски студенти су такође боравили на летњим школама у Ваљеву, Новом Саду и Тршићу.

Неколико пута организована је размена студената између две славистичке катедре: у току две-три недеље српски студенти су проучавали белоруску и руску филологију на БДУ, а белоруски – на Универзитету у Београду. Амбасада Југославије у Белорусији (амбасадор Н. Пејаковић) много је помогла да се организује први боравак студијске групе у Србији. Први студенти србистике уживали су посебну пажњу отправника послова Амбасаде Југославије С. Јарчевића, који је, поред осталог, омогућио добијање стипендија најбољим студентима у име српске дијаспоре у Минску.

Амбасада Белорусије у Београду (амбасадори В. Бриљов и В. Чушев) више пута су подржавали белоруско-српску академску сарадњу на свим нивоима. Захваљујући утицају амбасадора убрзано је потписивање споразумâ о сарадњи белоруских и српских универзитета, затим су на студијском бораваку у Србији били белоруски студенти, а олакшана је и размена професора и литературе.

На Катедри за словенску и теоријску лингвистику спроводе се, наравно, и научна истраживања, укључујући србистику. Дисертације кандидата наука одбранили су И. Позњак (1996), С. Гољак (2003), М. Супрунчук (2005), А. Сакович (2006), в. списак литературе. Мастер-радове су написале О. Чајковска *Пуристичке ѿенденције у словенским језицима* (2007), О. Марковцова *Реализација валенѿности српских глагола у говору* (2011) и Н. Хацкевич *Семантички сценарији руских и српских ѿрефиксалних глагола једносмерној креѿања* (2012) чији је ментор био М. Супрунчук. Раније, у Институту за лингвистику Академије наука Белорусије, дисертације кандидата наука одбранили су П. Сигеда (1966), С. Запрудскиј (1989) и И. Суховицкаја (1995).

Професори Катедре редовно подносе реферате на конференцијама, објављују радове у научним часописима и зборницима. Љ. Леонова такође је написала кратак уџбеник *Српскохрватски језик* (1988) и неколико приручника за наставу, а М. Супрунчук је објавио монографију *Српска суѿстанѿивна ѿромена* (2012).

Од великог је значаја за допуњавање библиотеке БДУ и Националне библиотеке Белорусије и добротворна просветна делатност На-

родне библиотеке у Београду, која сваке године шаље у Минск српске књиге и часописе.

Уз подршку Амбасадора Србије у Белорусији В. Ковачевића, ректора БДУ С. Абламејке и декана Филолошког факултета БДУ И. Роуде отворен је 2014. године Кабинет за српску филологију. Он је технички опремљен и садржи речнике, приручнике, научну литературу, лепу књижевност и друге књиге о Балкану. Можемо се надати да ће овај кабинет допринети побољшању наставе српског језика и књижевности.

У настави на факултету примењују се бројни уџбеници, приручници и скрипта професора. На почетном нивоу користе се *Српски за сѝранце* Божа Ћорића (Ћорић 2005) и *Уџбеник српскохрвајског језика* (Москва, 1986). За средњи ниво *Научимо српски. 2* (2007) и *Српски језик: ѝриручник за ѝговорне везбе* (Сокаљ и др. 1996). Такође се редовно користе књиге (Арбузова–Дмитријев–Сокаљ 1965; Јокановић–Михајлов – Ломпар 2007; Леонова 1988; Попова 1986 и др.). Школске 2013/14. био је успешно примењен нови уџбеник (Трофимкина – Дракулић–Пријма 2012).

Поред БДУ, српски језик се у различито време као факултативни или додатни курс проучавао на Државном универзитету „Франциск Скарин“ у Гомељу (предавала је Светлана Бојкова) и Минском државном лингвистичком универзитету (предавале су Оксана Писецка и Александра Сакович). Од 1985. године до сада на Државном универзитету „Јанко Купала“ у Гродну српски језик држи Петар Новицкиј. Према наставном плану, проучавају га студенти белоруске и руске филологије (70 часова) и пољске филологије (108 часова). За заинтересоване у продубљивању знања одржава се факултативни курс (140 часова). Студенти Факултета физичке културе и Факултета уметности и дизајна проучавају српски језик као предмет „страни језик“.

Као нова појава, у задње време се понекад отвара упис на курс српског језика у приватним центрима за едукацију. Као факултативни, српски језик се проучавао од 1997. до 2003. године у гимназији бр. 14 у Минску.

Истовремено, могу се приметити и неки проблеми везани за предавање српског језика. Прво, треба истицати престиж филолошких и педагошких професија у друштву, што би помогло да се придобије талентована омладина на студијама, а и да се привуче и подстакне научни кадар. Друго, треба повећати размену студената и професора између белоруских и српских факултета. Било би добро да се пронађе могућност да лектори из Србије редовно држе наставу у Минску (и другим градовима). Треће, филолози Србије и Русије, на-

равно, припремили су низ драгоцених књига за проучавање српског језика, али би био добродошао савремени уџбеник, који би био написан за словенску средину и за наставу на факултету. Потребни су и приручници за аудитивну наставу, усмено и писмено превођење, приручници и збирке вежби из граматике и стилистике. Корисна би била и заједничка научна истраживања филолога БДУ, САНУ, универзитетâ у Београду и другим градовима.

Дакле, можемо да приметимо да се српски језик на Белоруском државном универзитету предаје на задовољавајућем методичком и научном нивоу. Постоји колектив квалификованих професора. Неки филолози који су дипломирали српски језик и књижевност раде у струци. Настава српског језика на БДУ, као и настава белоруског језика на Филолошком факултету у Београду, без сумње, доприноси успостављању и развоју белоруско-српских културних, економских и политичких веза, јачању славистике и пријатељства наших народа.

ЛИТЕРАТУРА

- Арбузова–Дмитриев–Сокаљ 1965: И. В. Арбузова, П. А. Дмитриев, Н. И. Сокаљ, *Сербохорватский язык*, Ленинград: Изд-во Ленигр. ун-та.
- Гољак 2003: С. В. Гољак, *Сербская и белорусская фразеология с зоокомпонентом (зависимости между свойствами фразеологизма и слова-компонента)*, автореф. дис... канд. филол. наук / науч. рук. Н. Б. Мечковская, Минск: БГУ.
- Запрудскиј 1989: С. Н. Запрудский, *Сербскохорватско-белорусские лексические соответствия*, автореф. дис. ... канд. филол. наук / науч. рук. Г. А. Цыхун, Минск: БГУ.
- Запрудскиј 2007: С. М. Запрудскі, *Грамадскае сцвярджэнне беларускай мовы і парушэнні правоў беларускамоўных людзей* [Электрон. дакумент]. Рэжым доступу: <http://www.jivebelarus.net/language/language-defeat-06.html>.
- Јокановић-Михајлов – Ломпар 2010: Ј. Јокановић-Михајлов, В. Ломпар, *Говоримо српски: уџбеник српског језика за сѝранце*, Београд: Међународни славистички центар.
- Лексико-семантичкое поле времени в русском, белорусском, сербском и хорватских языках : тематич. словарь-минимум для студ. филол. фак.*, сост. Л. В. Леонова, Минск: БГУ, 1997.
- Лекѝорске вежбе: ѝриручник за српски као сѝрани*, у ред. Ј. Јокановић-Михајлов, Београд: Међународни славистички центар, 2010.

- Леонова 1988: Л. В. Леонова, *Сербскохорватский язык : учебное пособие для вечерней и заочной форм обучения филол. фак. ун-тов*, Минск: Университетское.
- Мечковска 2009: Н. Б. Мечковская, Адам Евгеньевич Супрун (1928–1999), *Веснік Беларускага дзяржаўнага універсітэта*, Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагогіка, № 2, Мінск, 22.
- Naučimo srpski [2] = Let's Learn Serbian 2 / Milivoj Alanović ... [et al.]*, Novi Sad: Filozofski fakultet – Dnevnik, 2007.
- Пичета 1991: У. І. Пічэта, *Пытаньне аб вышэйшай школе на Беларусі ў мінулым [1928]*, Мінск: Навука і тэхніка.
- Позняк 1996: И. Д. Позняк, *Соотношение лексического и грамматического компонентов в семантике слова (на материале лексико-семантической группы «жилище» в сербском и русском языках)*, автореф. дис... канд. филол. наук / науч. рук. Б. Ю. Норман, Минск: БГУ.
- Попова 1986: Т. П. Попова, *Сербскохорватский язык : [учеб. для вузов по спец. "Рус. яз. и лит."]*, Москва: Высш. шк.
- Сакович 2005: А. М. Сакович, *Синтаксис однофразовых текстов (на материале белорусских и сербских пословиц и поговорок)*, автореф. дис. ... канд. филол. наук / науч. рук. Н. Б. Мечковская, Минск: БГУ.
- Сигеда 1966: П. И. Сигеда, *Системы согласных фонем сербско-хорватских говоров*, автореф. дис. ... канд. филол. наук / науч. рук. Р. И. Аванесов, Минск: БГУ
- Сокаль–Зайцева–Вуковић 1996: Н. И. Сокаль, С. В. Зайцева, Б. Вукович, *Сербский язык: пособие по развитию речи*, СПб.: Изд-во С.-Петербурга. ун-та.
- Супрунчук 2012: Н. В. Супрунчук, *Сербское субстантивное словоизменение*, Минск: БГУ. Доступно на: http://philology.by/serbian_inflection.
- Суховицка 1995: И. М. Суховицкая, *Восточнославянско-южнославянские этнолингвистические параллели в сфере семейной обрядовой терминологии (на материале свадеб. обряда)*, автореф. дис. ... канд. филол. наук / Ин-т языкознания им. Я. Коласа, Минск: БГУ
- Трофимкина – Дракулић–Пријма 2012: О. И. Трофимкина, Д. Дракулич-Пријма, *Сербский язык. Начальный курс, 2-е изд., испр. и доп.*, Санкт-Петербург: КАРО.
- Ћорић 2005: В. Ćorić, *Srpski za strance = Serbian for Foreigners*, 9. izd. Beograd: Ćigoja štampa.
- Учебник сербохорватског језика*, В. Н. Зенчук, Е. Ђоканович-Михайлова, М. П. Киршова, М. Маркович, Москва: Изд-во МГУ, 1986.

Цихун 2012: Г. А. Цыхун, Язэп Воўк-Левановіч і яго ўспаміны, у: *Цыхун Г. А. Беларусістыка, славістыка, арэальная лінгвістыка : выбраныя працы*, Мінск: РІВШ, 313–318.

Микита В. Супрунчук
Людмила В. Леонова

ОЧЕРК ИСТОРИИ ПРЕПОДАВАНИЯ СЕРБСКОГО ЯЗЫКА В БЕЛАРУСИ

Резюме

Представлена история изучения сербского языка в Беларуси с кратким обзором развития филологии в вузах. Сербский язык преподавался в Белорусском государственном университете (БГУ) в Минске с 1920-х гг. Сжато описана деятельность кафедры теоретического и славянского языкознания БГУ как ведущего центра преподавания и изучения сербского языка. Особое внимание уделено специальности „сербская филология“ (существует с 1997 г.), сотрудничеству белорусских и сербских филологов, работе отечественных и приглашенных зарубежных преподавателей.

Ключевые слова: кафедра теоретического и славянского языкознания Белорусского государственного университета, приглашенный преподаватель („лекторат“) сербского языка, сербистика в Беларуси, сербский язык, славистика в Беларуси.